

TĘCZOWY PIĄTEK – POMYSŁY KPH

Celebracja Tęczowego Piątku może przebiegać bardzo różnie – zależy to od pomysłu, doświadczenia i zasobów osób, które wychodzą z taką inicjatywą. Celem inicjatywy jest wzmocnienie młodzieży LGBTQIAP+ w wieku szkolnym. Efektywność wydarzenia zależy od dopasowania tematyki i metod do aktualnego doświadczenia danej społeczności z uwzględnieniem współczesnych wyzwań stojących przed różnorodnym i zmieniającym się społeczeństwem. Tęczowy Piątek można celebrować w każdej przestrzeni – zarówno w szkolnej, miejskiej, jak i wirtualnej.

W odpowiedzi na pytania o propozycje działań, które można zorganizować w ramach Tęczowego Piątku, poniżej zamieszczamy listę naszych propozycji. Podkreślamy, że są to jedynie propozycje, które można modyfikować i dostosowywać do potrzeb młodzieży.

Dyskusja wokół jednej z książek Natalii Osińskiej, poruszających tematykę życia współczesnej polskiej młodzieży ze środowiska LGBTQI

- dyskusję można oprzeć o krótką prezentację jednej z książek (którą przygotuje jedna grupa młodych osób), jak również o wybrane, istotne sceny, odczytane lub zainscenizowane („odegrane”) z podziałem na role (odczytaniem, „odegraniem” tych scen zajmie się druga grupa osób); działania te będą pretekstem do podjęcia dyskusji na temat sytuacji młodzieży LGBTQI w polskich realiach;
  - pytania pomocnicze w dyskusji: jakie trudności przeżywają główni bohaterowie?, jak bym zachował/a się, gdyby w mojej klasie był Leon lub/i Tosiek?, czy Leon lub/i Tosiek są ode mnie lepsi/gorsi/tacy sami, dlaczego?, jak zachowywałbym/zachowywałabym się będąc na miejscu Leona/Tośka: tak samo/inaczej, dlaczego?
  - **materiały:**

- **Dorota Osińska „Fanfik”** (główny wątek: szkolne i pozaszkolne losy szesnastoletniej Tosi, która odkrywa swoją transpłciowość; „Szesnastoletnia Tosia dochodzi do wniosku, że nie chce już być grzeczną dziewczynką. W zasadzie... czy ona w ogóle chce być dziewczynką? A może nigdy nią nie była?”);

- **Dorota Osińska „Slash”** (główny wątek: losy dwojga nastolatków, Leona i transpłciowego Tośka, na tle współczesnej polskiej rzeczywistości szkolnej i rodzinnej; „Wszyscy mówią, że liceum to najlepszy czas życia, ale czy tak jest naprawdę? Niezapomniana książka o potrzebie przyjaźni, zaufania i miłości, które tak trudno zbudować, gdy jest się innym niż wszyscy”.

Quiz: „ZGADNIJ KTO TO?”

- Przeprowadzony w formie akcji ulicznej, w czasie przerw na korytarzu, w specjalnym „Tęczowym punkcie” lub w czasie lekcji lub na apelu z okazji „Tęczowego Piątku”;
- Grupa młodzieży / uczniów i uczennic / nauczycieli_lek / uczniów i uczennic oraz nauczycieli_lek organizująca quiz przygotowuje ponumerowaną listę znanych osób ze środowiska LGBTQI, zaś odgadujący jak najszybciej próbują zgadnąć o jaką postać chodzi; proponujemy przy każdej z postaci od 3-ech do max. 5-ciu podpowiedzi, od najtrudniejszej (za 5pkt.) do najłatwiejszej (za 1pkt.); ten lub ta z odgadujących, którzy zbierają najwięcej punktów, zostaną zwycięzcami quizu
- Przykładowe pytania: urodził się w Londynie (za 5pkt.), w latach 80-tych występował z zespołem Wham! (za 3pkt.), zaśpiewał piosenkę „Last Christmas” (za 1pkt.) – GEORGE MICHAEL
- Przykłady postaci do quizu: George Michael, Dawid Bowie, Robert Biedroń, Maria Konopnicka, Anna Grodzka, Martina Navratilova, etc.
- Dłuższą listę znanych osób ze środowiska LGBTQI można znaleźć w 7. rozdziale naszej publikacji „Tęcza pod lupą”: <https://kph.org.pl/wp-content/uploads/2017/12/Tecza-pod-lupa.pdf>

Konkurs Piosenki Tęczowej

- konkurs muzyczny składa się z 10-ciu (lub więcej) piosenek, wylansowanych przez wykonawców z kręgu środowiska LGBTQI; śpiewają je młode osoby, które zgłoszą się do konkursu; każda z osób dostaje specjalną kartę do głosowania; można oddać głos maksymalnie na trzech wykonawców; zwyciężają trzy osoby z największą liczbą głosów;
- przed każdym występem osoba prowadząca przedstawia w kilku zdaniach sylwetkę wykonawcy/wykonawczynie, którego/której utwór będzie zaśpiewany lub innych artystów z kręgu środowiska LGBTQI (wokalistów i wokalistki, aktorki i aktorów, pisarki i pisarzy, etc.)
- konkurs ma na celu rozwój i promocję talentów wokalnych w społeczności oraz poszerzenie wiedzy na temat znanych postaci z kręgu LGBTQI;

Tęczowy maraton filmowy

Pokaz i dyskusja wokół kilku lub jednego z wybranych filmów poruszających tematykę LGBTQI wśród młodych ludzi; jeśli będzie to pokaz kilku filmów, można to połączyć (w ramach możliwości) z poczęstunkiem, który przygotowują „kinomani” i przerwami, po każdym z filmów; propozycje:

- **„Heartstopper”**; nastoletni chłopcy, Charlie i Nick, poznają się w szkole dla chłopców i zostają przyjaciółmi. Z czasem odkrywają, że ich przyjaźń może być czymś więcej. Charlie, Nick i grupa ich przyjaciół rozpoczynają drogę ku samopoznaniu i akceptacji. Wspierając się wzajemnie w procesie odkrywania samych siebie.
- **„Twój Simon”**; historia siedemnastoletniego Simona Spiera jest nieco skomplikowana. Simon jest bowiem gejem, ale nie powiedział o tym jeszcze nikomu ze swego otoczenia, ani rodzicom, ani przyjaciołom. Nie wie także, kim jest anonimowy kolega z klasy, w którym zakochał się, poznając go w Internecie. Rozwiązanie tej niezwyklej sytuacji obfitować będzie w wydarzenia zarówno komiczne, jak i przerażające, które na zawsze zmienią życie tytułowego bohatera;
- **„Modlitwy za Bobby’ego”**; film opowiada historię Bobbiego Griffitha, młodego homoseksualisty, który aby zyskać akceptację głęboko wierzącej matki Mary Griffith, staje się aktywnym członkiem religijnej wspólnoty prezbiteriańskiej. Kościół prezbiteriański jednakże nie akceptuje homoseksualizmu i chłopak musi radzić sobie sam z homofobią społeczeństwa. Film powstał na podstawie prawdziwej historii, opisaney w powieści Leroya Aaronsa z 1995 r. pod tym samym tytułem;
- **„Mario”**; Mario gra jako napastnik w rozwijającym się klubie piłkarskim. Jako jeden z lepszych zawodników ma szansę na miejsce w drużynie. Liczy na nie także nowy w klubie Leon, który gra na tej samej pozycji i też świetnie sobie radzi. Jednak zamiast ze sobą konkurować, chłopaki zbliżają się do siebie i wkrótce się zakochują. Swoje uczucie muszą ukrywać przed kolegami z zespołu i władzami klubu;
- **„Dumni i wściekli”, „Tamte noce, tamte dni”, „Mine vaganti, czyli o miłości i makaronach”, „Kinky boots”, „Tajemnica Brokeback Mountain”, „Filadelfia”, „Dziewczyna z portretu”, „Wszystko w porządku”, „Obywatel milk”, „Tytuł do praw” („Freeheld”)**

„Żywa biblioteka”

Jest to projekt, w trakcie którego wszystkie osoby zainteresowane mają okazję poznać bliżej i porozmawiać z reprezentantami i reprezentantkami mniejszości i grup dyskryminowanych; tradycyjnie „Żywa Biblioteka” obejmuje grupy dyskryminowane ze względu na różne przesłanki np. wyznanie, kolor skóry, niepełnosprawność, wiek, czy właśnie orientację seksualną i tożsamość płciową; osoby takie przychodzą do szkoły i są „wypożyczane”, co oznacza, że każda osoba może do nich podejść i z nimi porozmawiać, zadać pytania dotyczące ich życia i funkcjonowania w społeczeństwie jako osób należących do mniejszości narażonej na dyskryminację. „Żywa Biblioteka” ma dotyczyć realnych problemów społecznych, więc osoby wcielające się w „książki”, muszą faktycznie należeć do grup o mniejszych szansach, a nie być po prostu ciekawymi postaciami; podobnie jak w przypadku gościa w klasie, do „Żywej Biblioteki” najlepiej zaprosić osoby, które nie będą się wstydzić opowiadania o sobie (jednocześnie zachowując umiar i asertywność); aby zadbać o komfort pracy „książek”, najlepiej stworzyć regulamin biblioteki kontraktując ze wszystkimi wypożyczającymi: szacunek, możliwość odmówienia odpowiedzi na niektóre pytania przez „książki”, a także ustalając czas trwania jednej rozmowy.

Tęczowa galeria sztuki

Osoby wykonują prace plastyczne w dowolnej, wybranej technice; tematem prac jest sytuacja młodych osób LGBTQI w Polsce widziana ich oczami i plastyczne zinterpretowanie tego zagadnienia. Po zakończeniu prac odbywa się wystawa przygotowanych dzieł plastycznych, dyskusja wokół technik wykonania oraz ujęcia tematu przez każdego z

autorów_rek swojej pracy. Tęczową galerię sztuki można połączyć z pokazem jednego z wybranych filmów o tematyce osób LGBTQI oraz z dyskusją po filmie.

Tęczowy teatr

Zamiast jednego z proponowanych filmów i dyskusji wokół niego, można podjąć podobne działanie, zamieniając film na spektakl; spektakl może powstać w oparciu o jedną z książek Natalii Osińskiej (**pkt.1**), historię przedstawioną w jednym z proponowanych filmów lub też być zupełnie autorskim scenariuszem samodzielnie stworzonym; po zaprezentowaniu spektaklu można odbyć Tęczową Burzę Mózgów, dzieląc się wrażeniami, odczuciami, interpretując obejrzany spektakl i dyskutując na poruszony w nim temat;

Tęczowy warsztat scenopisarski: stworzenie scenariusza spektaklu; spektakl powstanie z okazji Tęczowego Piątku i wtedy też będzie wystawiony na forum szkoły; scenariusz musi powstać na tyle wcześniej, by Tęczowy teatr szkolny miał odpowiedni czas na jego przygotowanie.

Tęczowa giełda Talentów

Organizowana na przykład na forum szkoły lub w poszczególnych klasach; uczniowie i uczennice przygotowują i prezentują dowolny utwór artystyczny z kręgu tematyki LGBTQI: wiersz, scenkę teatralną (dwie osoby lub więcej), monolog, piosenkę, fragment prozy, etc.; po prezentacjach można wybrać najciekawszą zdaniem widzów trójkę artystek/artystów, których wykonania najbardziej zaciekały widzów. Tęczowa giełda Talentów i prezentowane w trakcie jej trwania utwory będą pretekstem do rozmowy na temat sytuacji osób LGBTQI w Polsce, która odbędzie się po zakończeniu prezentacji przez młodzież.

Warsztaty/dyskusja/prezentacja/...etc. – **forma dowolna:** zachęcamy także do autorskich pomysłów na przeprowadzenie Tęczowego Piątku; formę przeprowadzenia Tęczowego Piątku mogą ustalić wspólnie, z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym, wyznaczając konkretne zadania poszczególnym grupom; mamy nadzieję, że poniżej zaproponowane materiały będą inspiracją przy wyborze formy i konkretnych działań podjętych tego dnia:

- „Tęcza pod lupą” Chaber/Jakubczak/Makuchowska; <https://kph.org.pl/wp-content/uploads/2017/12/Tecza-pod-lupa.pdf>
- „Lekcja równości. Jak prowadzić działania antydyskryminacyjne w szkołach” red. Jan Świerszcz <https://kph.org.pl/wp-content/uploads/2015/05/lekcja-dzialania-www.pdf>
- „Lekcja równości. Materiały dla nauczycieli i nauczycielek. Jak rozmawiać o orientacji seksualnej w szkole i wspierać młodzież” red. Jan Świerszcz <https://kph.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/lekcja-materialy-wyd2-www.pdf>
- „Lekcja równości. Podstawy i potrzeby kadry szkolnej i młodzieży wobec homofobii w szkole” red. Jan Świerszcz <https://kph.org.pl/publikacje/lekcjarownosci.pdf>

- „Jestem gejem, jestem lesbijką. Komu mogę o tym powiedzieć? – materiały szkoleniowe dla nauczycieli i pedagogów szkolnych Abramowicz/Bratkiewicz
https://kph.org.pl/publikacje/jestem_gejem_jestem_lesbijka.pdf
- „Znęcanie się w szkołach. Przewodnik dla młodzieży jak przeciwdziałać znęcaniu”
https://kph.org.pl/publikacje/schoolmates_dla_uczniow.pdf
- „Ramię w ramię po równość. Jak być sojusznikiem i sojuszniczką osób LGBT” red. Sady/Jaworska
<https://kph.org.pl/wp-content/uploads/2015/04/Ramie%CC%A8-w-ramie%CC%A8-po-ro%CC%81wnos%CC%81c%CC%81.pdf>
- Inne publikacje KPH: https://kph.org.pl/publikacje_kph/
- „Twój Simon” Becky Albertalli <http://lubimyczytac.pl/ksiazka/4852472/twoj-simon>
- “Mężczyźni z różowym trójkątem” Josef Kohout, Heinz Heger
<http://lubimyczytac.pl/ksiazka/310229/meczczyni-z-rozowym-trojkatem>
- “Kryptonim Hiacynt” Andrzej Selerowicz <http://lubimyczytac.pl/ksiazka/260724/kryptonim-quot-hiacynt-quot>

Wszystko co chcielibyście wiedzieć o LGBTQIA, ale boicie się zapytać...

Zorganizowanie czegoś na kształt konferencji prasowej lub spotkania z ekspertem/ekspertką. Można przygotować specjalne pudełko, do którego można wrzucać wszystkie nurtujące pytania. Potem wspólnie otwiera się pudełko i zaproszony ekspert lub ekspertka odpowiada na pytania. Można również moderować zadawanie pytań przez publiczność (młodzież) bezpośrednio do ekspertki lub eksperta.

Dzień Tęczowej Amnestii

Jeżeli w szkole są przyjęte regulacje związane z wyglądem (zakaz chodzenia w makijażu, farbowania włosów, określony strój lub mundurek) można zorganizować w szkole dzień amnestii. Podczas Dnia Tęczowej Amnestii każda osoba ma prawo przyjść do szkoły ubrana tak jak chce (oczywiście warto i do tego napisać regulamin).

You're born naked, the rest is drag.

Powyższy pomysł można rozwinąć i zorganizować np. pokaz drag queens/kings albo konkurs lip-sync for your life.

Zalejmy świat tęczę

W niektórych szkołach już funkcjonuje coś takiego jak “szczęśliwy numer”, gdzie osoby o konkretnym numerze z dziennika, nie są proszone do odpowiedzi. Można na jeden dzień czy tydzień wprowadzić zasadę, że uczniowie i uczennice mający na sobie wszystkie kolory flagi Pride, nie będą pytane.

Wspólne tworzenie kampanii społecznych związanych z różnymi aspektami funkcjonowania osób LGBTQIA w Polsce. Można rozpropagować je potem np na platformie YouTube.